

Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.

Posamezna številka stane
10 vinarjev.

MARIBORSKI DELAVEC

Po pošti stane mesečno
3 K 20 v

Uredništvo in upravni-
štvo: Schmidererjeva u-
lica št. 5.
Telefon 3/VI.

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

Letnik 2.

Maribor, ponedeljek 20. januarja 1919.

Štev. 15.

Protestna nota zaradi dogodkov na Koroškem.

Ljubljanski korespondenčni urad objavlja protestno noto, ki jo je Narodna vlada SHS v Ljubljani dne 16. januarja poslala državnemu uradu za vnanje stvari na Dunaju. Nota se glasi: Oziraje se na svoje, dne 24. decembra 1918 državnemu uradu za zunanje stvari na Dunaju poslano protestno noto, se Narodna vlada SHS v Ljubljani vidi primorana, znova na znanje dati niz po pričah potrjenih dogodkov, ki zadostno označujejo način poročanja celovške deželne vlade in pa počenjanje nemškega vojaštva na slovenskem ozemlju.

Na prošnjo celovške deželne vlade se je za božične praznike, in sicer za 25., 26. in 27. december do 6. zvečer sklenilo premirje. Celovška deželna vlada je v nekem protestu trdila, da je to premirje na š e vojaštvo prekršilo pri Št. Pavlu in pri Grabštajnu. To je popolnoma neresnično. Svarni položaj je marveč ta - le: Po pričah je potrjeno, da je v Grabštajnu v noči od 25. na 26. decembra po gostilnicah čez mero popival oddelek nemške Volkswehr in tako razgrajal ter lučal steklenice in kozarce, da so prisotni civilisti morali bežati. Prav ti vojaki so potem zunaj vasi začeli brezumno streljanje iz pušk in strojnic in pri tem obstreljevali oddelek gorskega strelskega polka št. 1 in oddelek lovskega bataljona št. 8, dočim je drug oddelek iz strojnice streljal v smeri proti dvorcu, torej v smeri, kjer našega vojaštva ni bilo. Nemški vojaki sami so naslednjega dne pripovedovali, da so se bili ponoči med seboj obstreljevali. Naše vojaštvo ni sprožilo niti enega strela. Ako celovška vlada kljub temu smelo trdi, da so pri Grabštajnu premirje prekršile naše čete, presega smelost take trditve celo vse tisto, kar si je ta vlada doslej do zopernosti osmeljevala v potvarjanju in zavijanju dokazljivih dejstev.

Sklenjeno premirje je nemško vojaško poveljništvo očitno izrabilo tudi za to, da je pripravilo napad na naše posadke v Št. Pavlu. Bunilo, organiziralo in oborožilo je za premirja kmete po Labodski dolini ter jih dne 26. decembra poslalo nad Št. Pavel. Razume se, da se je naše vojaštvo v svojo obrambo moralo odločiti za razorožitev teh kmetskih tolpe. Tolpe so prosile milosti in ta se jim je dovolila, pod pogojem, da nemudoma oddajo orožje. Ti kmetje pa so oddali samo nekaj pušk, potem pa so odšli in se naslednjega dne, torej še vedno za premirja, vrnili v še večjem številu. Napadli so naše v Ettendorfu zaradi razorožitve poslano vojake in se nato po izgubah umaknili proti Labodu. Na labodskem mostu sta

ostala poveljnik poročnik Viktor Kristan in neki Srb. Nemške tolpe so ju ogrožale z dveh strani. Srb je skočil v vodō, da se reši, pa je v deročih dravskih valovih utonil; častnika pa so tolpe razorožile, mu grozile in z njim ravnale nad vse sramoteče. Opljuvali so ga tako, da v resnici niti krpa njegove uniforme ni bila čista. Obenem s kmeti so dne 27. decembra zjutraj, torej še za premirja, nemški vojaki iz Volšperka, udarili na Št. Pavel in streljali celo iz topov. Nemški vojaški oddelki so obkolili Št. Pavel in zajeli jugoslovansko posadko. Častnika, ki so ga smatrali za poveljnika, so slekli in ga na pol golega razkazovali po mestu ter ga pri tem obkladali s pljunki, psokami in grožnjami. Jugoslovanskega komisarja Zorka so istotako ogrožali. Nemški vojaki so vdrli v njegovo stanovanje, mu na prsi nastavili bajonete in vikali: „Hände hoch, windischer Hund!“ Poročnik Gänsler, ki je takoj nato vstopil, je istotako rohnal nad njim: „Du windischer Hund, du serbischer Verräter!“ Odvedli so Zorka k nadporočniku Maierhoferju in ta je kričal nad njim: „Du windischer Hund, du serbischer Verräter, auf deinen Kopf sind 300 Kronen gesetzt! Wenn ein Schuß fällt, so schieße ich dich nieder wie einen Hund!“ Potem so Zorka odvedli in ga medpotoma obmetavali s kamenjem in snežnimi kepami ter ga vso pot neizmerno sramotili. V Beljaku so hoteli njega in njegovo rodbino linčati. Dva vojaka sta mu grozila s puškami in sta zahtevala, naj stopi iz kupeja. Naščuvana množica je kričala: „Hinaus mit ihm, wir werden ihn selbst hinrichten!“ (Ven ž njim, sami ga ubijemo!) Zorko je hotel izstopiti in neki vojak ga je hotel prebosti z bajonetom, kar pa je zabranil neki narednik.

Vse to se je zgodilo za premirja, ki ga tudi v Št. Pavlu niso kršili Jugoslovani, marveč edine Nemci in sicer z uprav prevevano zavrattnostjo.

V nadaljnjem opisuje nota zasledovanja slovenskega duhovništva v beljaškem okraju ter doživlja jugoslovanskega poveljnika majorja Lavriča prigodom njegovega zajetja itd., kar smo svoj čas že priobčili. Dodamo naj samo še dejstvo, da so Nemci v Labodu brez povoda kakor psa pobili nekega Srba in truplo nekega padlega častnika oropali obleke, obutve in vsega drugega ter je brezstidno oskrunili.

Potem nadaljuje nota in sklepa: Pritožbe celovške deželne vlade glede interniranja nemških hujskačev in ogleduhov po slovenskem ozemlju označuje dejstvo, da so, kar je izpričano, v Borovljah ob dohajanju nemškega vojaštva na naše vojake in na slovenske begunce streljali nemški civilisti.

Neštevilni so slučaji, ko so nemški vojaki

našemu prebivalstvu grozili s pobjem. Da teh naših ljudi ne spravimo znova v smrtno nevarnost, konkretnih podatkov o teh slučajih ne smemo navesti dotle, dokler so dotični kraji v nemških rokah.

Narodna vlada ljubljanska najostreje protestira proti vsem tem dogodkom, proti vdiranju nemškega vojaštva v slovensko ozemlje Koroške, kakor tudi proti fizični in moralni pomoči, ki jo Dunaj in razne kronovine Nemško-avstrijske republike v vojaškem oziru dajejo celovski deželni vladi, in so za vse, kar se zlega stori slovenskemu prebivalstvu Koroške soodgovorne.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1919.

Pogačnik, predsednik.

Političen pregled.

Milica na Koroškem in Beljaku se je ustanovila iz raznih starejših gospodov, ki sedaj tamkaj stražijo vse važnejše objekte. Vojaštvo vzeli so pa vse na fronto, da se bojuje proti Slovincem. To je vzbujalo tudi v Ljubljani neko pozornost. Treba je toraj le od merodajne strani dati potreben oklic in gotovo se bode našlo mnogo gospodov, ki bodo prevzeli lastnovoljno to milično službo, da se naši vojaki lahko odpočijejo na mejo, kjer bodo bolj koristni.

Nemški napad na Lučane, kojega so ti z vso resnostjo uprizorili, se jim je popolnoma izjalovil. V tem oziru gre zahvala našemu vrlemu tržaškemu polku, ki je stal kakor skala trden na svojem mestu. Pokazalo se je pa Nemcem, da si prihodnjic gotovo ne bodo več upali še enkrat napasti našo hrabro posadko.

Wilson med nami in Italijani. Čehoslovaški tiskovni urad poroča, da bode Wilson osebno poskušal rešiti jugoslovansko-italijanski spor.

Mariborske novice.

Gostišče „Nadvojvoda Ivan“. Z današnjim dnevom je prevzel in otvoril g. Tratnik, sin ljubljanskega hotelirja, tukajšnjo gostišče »Nadvojvoda Ivan«. Mariborski Slovinci kakor tuji gostje bodo gotovo veseli tega novega podjetja, posebno, kar v Mariboru do sedaj nismo imeli pravega gostišča oziroma prenočišča. Nam pa, ki smo se tega Narodnega doma, oziroma gostilničarja, že docela naveličali, pa je ta nova gostilna v posebno olajšavo. Zato, vsak zaveden Slovenec od sedaj naprej v narodno gostišče »Nadvojvoda Ivan«.

Mahnerta so izpustili iz zapora. Narodna vlada je sicer izjavila, da se to ni zgodilo na njeno povelje. Vprašamo torej, kdo je dal to povelje. Ali ima kdo drugi namesto vlade še večjo pravico v naši deželi?

Revizija na Špilju je jako natančna, to se razvidi iz sledečega pogovora dveh gospodov v vlaku. A.: Kam pa gospod? B.: V Karlove toplice! A.: Zakaj pa v Karlove toplice, ko že lahko v Špilju izgubite Vašo maščobo? B.: Saj vendar v Špilju ni nobenega takega lopališča!

B.: Najboljšo kopaljšče kar sploh svet pozna. Boste takoj videli, smo že tukaj! Na to vstopi finančni stražnik: Prosim gospoda vstanite, revizija. Kam pa se vozite? B.: V Karlove toplice? Stražnik: Prosim odprite suknjo itd. B. odpre suknjo ter se iz strahu na pol sleče. Stražnik: No Vam ni treba toplice. Vaš špeh kar tukaj pustite — in pobral je od njega 15 kg tobaka. A.: No vidite, sedaj ste pa spet zdravi in se lahko vrnete.

Tudi v Mariboru konec razuzdanosti.

Iz Sodome in Gomore, kjer je nekdanja stala „bela“ Ljubljana je napodil resen glas po gašenju, ko je že vse mesto in dežela v najhujšem plamenu razuzdanega pijančevanja. Vsaj omejitji skušajo ta splošen požar s skrcenjem točenja alkohola. Tudi za Maribor bi bila taka odredba že zdavno na mestu. Ljudje so se vrgli kakor muhe ne več na pošteno pijačo, ampak že naravno na živinsko pijančevanje. To velja zlasti za vojaštvo. Vse gotove vrste gostilne in bezuice so večer za večer natlačeno polne z mladimi vojaki in ženskami. Vino se ne pije več, ampak vliiva kar iz steklenic po grlu ali pa razliva po tleh. Človeka obide žalost, gnus in strah, če zaide v tako beznico. Ali naj je tu cvet, ponos našega naroda, up naše bodočnosti? Preje so se fantje kaj pametnega med seboj razgovorili, so katero lepó domačo zapeli, magari so se tudi zavrteli, ampak takih surovosti ni bilo slišati, to je „blagoslov“ vojne. Iz vzake besede se vidi, da fantje po nekaterih vojašnicah nimajo nobene prave vzgoje, da se zanje ne brigajo ne podčastniki, še manj pa častniki. Nasprotno pa naletiš v boljših gostilnah starejše vojake, pametne v razgovorih in dostojno vesele v zabavi. Če se spustiš z njimi v razgovor, boš kmalo izprevidel, da so pod vzornim vodstvom, da sami zahtevajo disciplino in da se nanje lahko zanesemo. Ampak takih častnih izjem je tudi pri nas vedno manj. Še pred nekaj meseci kakó smo bili ponosni, ko se je po naših ulicah svobodno razlegala prelepa slovenska pesem. Danes če stopiš med 9. in 10. uro po noči na Glavni trg, te mora biti kot Slovenca sram, tako živinsko rjojenje in vpitje in razgrajanje. To mora razburiti še nas Slovence v Mariboru, in kar še te naše narodne nasprotnike. Treba je le slišati kaj o nas govore, ker po 50 mladih, od vojne podivjanih pijancih presoja cel narod. Ne vemo, zakaj je po mestu toliko patrolj, da puste v nemar to vsakonočno podivjano kaljenje miru. Ali nimamo tudi v Mariboru vojaškega postajnega poveljstva? Dočim patrolje dostojno civilno občinstvo in častnike točno ob 9. uri odločno proganja iz gostiln, so beznice zunaj Glavnega trga še v 10. uri odprte in kakšen kraval! Ogenj je tudi pri nas v srehi, gospodje, ki imate v rokah oblast, ne pustite ga se širiti v požar, kakoršen je divjal v Ljubljani. Več vzgoje, več reda v vojašnice, več stroge kontrole po noči po ulicah in brezobziren boj znanim surovincem in pijancem.

Naši Mariborski Nemci so pokupili vse frankfurterske trake ki so se nahajali po tukajšnjih trgovinah. Vprašanje je toraj dvojno, ali upajo ti prvič enkrat da se Maribor, kakor se itak splošno govori, v najkrajšem času zasede po Nemcih, ali pa mislijo nastopiti, ko bode mednarodna komisija nastopila v Mariboru.

Danes po noči je bilo mnogo nemških napisov odstranjenih. Čeravno smo zaporedoma svarili pred takim početjem vendar more vsakdo uvideti, da res ne gre drugače, če premislimo natančno nastop Nemcev v Mariboru. Mi smo danes v jugoslovanskem mestu in tukaj nam za res ni potreba več nemških napisov. Trgovca in obrtnika podpira večinoma le kmet in ta ne razume nemški. Zato takoj ven z slovenskimi napisi.

Draginja v Mariboru je še vedno neznosna. Te dni se je mudil v Mariboru neki gospod iz Zagreba, ki se kar ni mogel načuditi odušitvu, ki vlada po mariborskih gostilnah. V Zagrebu so cene že mnogo nižje, v Mariboru je pa še vedno pri starem.

Premog se v Mariboru ne razdeli po pravici ampak ima tozadevna komisija zraven svoj poseben kšeft. Tudi ne odobravamo razni prodajalci premoga, da moramo sedaj na enkrat namesto K 60 — kar K 80 — dovoznine za en vagon plačati, iz vzroka, ker moramo istega vendar tudi za prijašnje ceno prodavati. Treba bi torej tudi v tem oziru nekaj ukreniti na pristojnem mestu.

Hitrost nujnih brzojavov v Jugoslaviji prekaša daleko hitrost sličnih brzojavov pod Avstrijo. Preje je tak brzojav rabil — sveda samo za Slovence — ni pr. iz Ljubljane v Maribor po tri dni. Zdaj pa recimo 23 decembra pr. 1. ob 3. uri popoldne v Novem mestu oddana nujna brzojavka še danes ni „prijazela“ do Maribora. Ker nas zanima, koliko časa bo ta „nujna“ brzojavka še hodila svojo nujno pot v Maribor, prosimo g. naslovljenca, naj nam sporoči, kdaj jo sprejme, če preje ne — umrje.

„Španska“ zopet vstaja. Že smo mislili, da je špansko bolezen vrag odnesel med Lahone, pa kakor slišimo, moramo to upanje še pokopat. Zadnje dni nastopivše mokro vreme zopet pospešuje kali te bolezni. Posebno hudo razsaja po Dolenjskem, kjer je pretečeni teden y par vaseh okolice Novega mesta zagrabila 100 bolnikov, med katerimi jih je umrlo 9. Kogar prime, kar v posteljo, gorak čaj in brinovec, pa mrzle obkladke.

Nenavadno mnogo nemških častnikov v civilu opažamo zadnji čas hoditi po mestu. Kaj delajo ti ljudje tu in v tem času, ko nemška avstrijska vlada izdaja tako stroge odredbe proti vsem iz Jugoslavije tja potujočemu občinstvu? Ven z njimi, pred vsem pa: strožjo kontrolo!

Zapiranje gostiln in kavarn. Z ozirom na dejstvo da so pričeli v zadnjih dneh razni zlikovci ogrožati javni mir in red z brezumnim razgrajanjem in poškodovanjem javnega in zasebnega imetja, kojega izvir je najti v pijančevanju, odreja se v smislu § 9 naredbe Narodne vlade z dne 9. januarja 1919, št. 259 sledeče: „Gostilne smejo biti zvečer le do 8. ure, kavarne le do 9. ure odprte“. Vse ostale odredbe navedene odredbe ostanejo seve v veljavi. Prestopke se bode najstrožje kaznovalo.

Nočne strelne vaje na „Theresienhof“. Pretečeni teden so naši Nemci prirejali v nočnih urah strelne vaje na kavarno „Theresienhof“. Pravijo, da to delajo iz veselja in hvaležnosti do večine slovenskih gostov v tej sicer trdo nemški kavarni. Te vaje se vrše najbrž iz katere hiše na Glavnem trgu. Kdor želi še več izvedeti, naj se gre v kavarno nastavit za tarčo tem vajam.

Žigosani bankovci se že pokupujejo v raznih krajih in sicer ponujajo gotovi židje te dni za eno žigosano krono po eno krono 20 vinarjev nežigosanega denarja! S tem uvidimo, da je naš denar z žigosanjem mnogo pridobil, kar je le v korist vsakemu posamezniku. Zato pa, ljudje, ne dajte se podkupiti, ampak naznanite vsakega, ki hoče vaš že žigosani denar zamenjati.

Begunci ki stanujejo v Mariboru se opozarjajo na naredbo poverjenstva za socialno skrbstvo z dne 18. novembra 1918, št. 103, glasov katere je prevzela preskrbo beguncev z o. lačili za vsó S ov-nijo oblačilna poslovalnica v Ljubljani. Obleka se bo le dajala proti plačilu siromašnim, ki pa morejo to neovrgljivo dokazati, s popustom, in le v izvanrednih slučajih brezplačno. Tostvarne, z vsemi potreb-

nimi podatki opremljene prošnje je vložiti takoj pri mestnem magistratu v Mariboru.

Tatvine. Dne 18. t. m. zaradi žuganja zaprti Tratnik Albert je bil nadalje preiskan, ter se je dognalo, da je prodajal šipe, koje je pri steklarju Bernhardu v Tegetthoffovi ulici nastavljeni pomočnih Joh. Ludvik ukradel. Tudi sta ta dva skupno prodavala mnogo drugih ukradenih reči. Škoda znaša več tisoč kron.

Aretacija. Löschnigg Johan, sin trgovca perutnine v Tržaški cesti, je bil snoči na mostu aretiran, ker je nesramno kričal proti Jugoslaviji, ter izrazil željo, da morajo Slovenci iz nemškega Maribora zginiti. Moža so vtaknili v luknjo. Zadnji čas, da je tudi tega enkrat zadela roka pravice. Ta je znan še od poprej kót eden najhujših sovražnikov vsega slovenstva. — Snoči je bil v gostilni Fuchs zasačen neki brezbošeln Miha Bergmann, doma iz Koroškega, pri kojem se je našlo razno orodje, pripravljeno za vlom. Bil je brez denarja in kakih dokumentov.

Prodaja krompirja jutro v torek dne 21. t. m. na Stolnem trgu 8 proti izkazu družinskega lista za 1 okraj, v sredo 22. t. m. za 2. okraj, v četrtek 23. t. m. za 3. okraj. Kilogram stane 80 v.

Prodaja moke za krčmarje se vrši jutro v torek 21. t. m. popoldan v mestni prodajalni. Tozadevne nakaznice se dobijo v gostilniški zadrugi.

Prodaja krompirja v sredo 22. t. m.: J. Laufer za okraj 4, 5. A. Weigert za okraj 8, 11, 18 - V Murko za okraj 12. A. Micaevič za okraj 6, 10, 19. E. Zentner za okraj 14. J. Opelka za okraj 9, 20, 21. H. Primus za okraj 7, 15. M. Frühauf za okraj 16.

Poštena ženska za vsako delo pri dobri košti in dobrem plačilu se išče pri Štumberger, krojač, Melska cesta 1. 3-2

Sukanec (cvirn) tanjšje številke za šivalni stroj, črni in beli, je v večji množini na razpolago v trgovini Vilko Weixl, Glavni trg 22.

Učenec, ki ima veselje do trgovine se išče v papirni trgovini V. Weixl, Glavni trg 22.

Juraj Gredlič, brivec v Tegetthoffovi cesti 22 se priporoča jugoslovanskemu občinstvu.

Janez Lorber naznanja, da je zopet otvoril svojo

slikarsko obrt v Vetrinjski ulici št. 9. 3-3

Zaloga vsakovrstnih oblek za moške in fante v veliki izbiri po zmerni cení. Točno izdelovanje po meri.

Ignac Božič, krojač, Tegetthoffova cesta št. 34

Trgovina s papirjem

Ivanka Weixl, Gospodska ulica 33 priporoča razglednice, papir in druge pisarniške ter šolske potrebščine.

Industrija za razsvetljavo
društvo z. o. z. 3-3
Maribor ob Dravi, Gospodska ulica št. 5
Električne naprave
za razsvetljavo, za mline, žage in druge kraje.
Električni motorji, električni gladilniki, električne žepne svetilke.